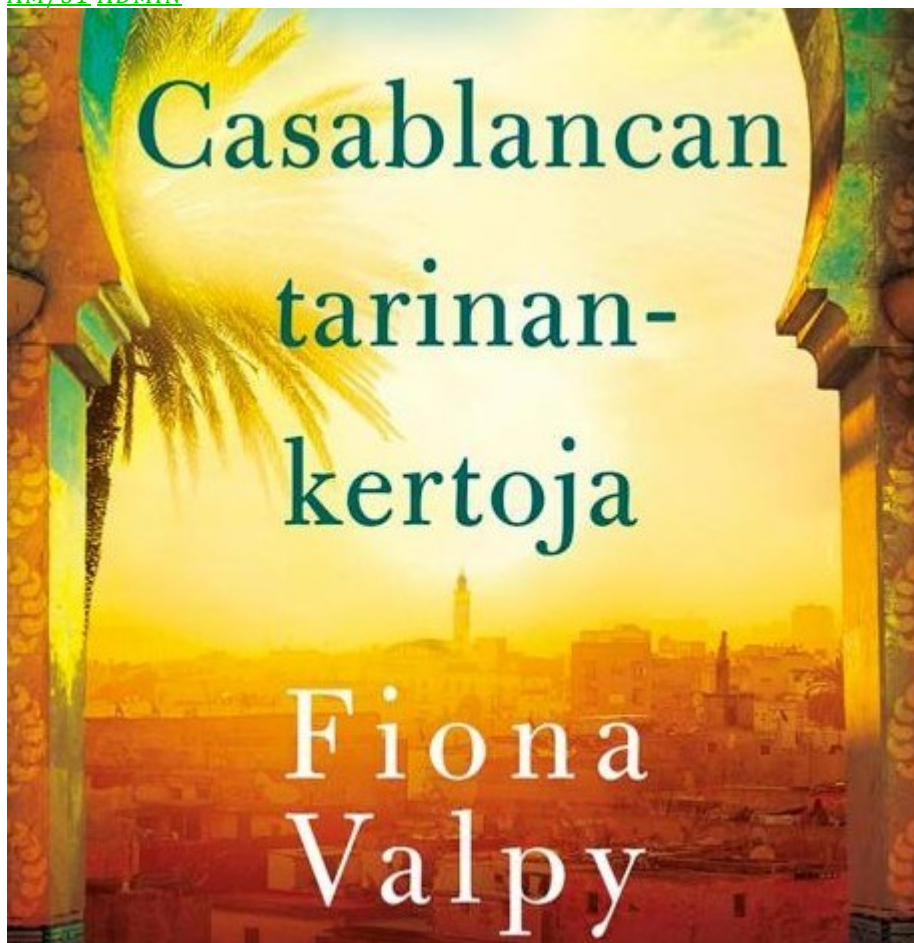

Fiona Valpy: Casablancan tarinankertoja

[AM/31 ADMIN](#)

Matka värikkääseen Casablancaan – RIITTA VAISMAA (14.7.2022)

Ilmeisimmin kevyeksi kesäviihteeksi julkaistu *Casablancan tarinankertoja* on onneksi paljon muutakin. Historiallisilla romaaneillaan kirjailija Fiona Valpy on usein noussut myyntilistojen kärkeen. Häntä kiinnostavat etenkin toisen maailmansodan aikana eläneiden vahvojen ja sitkeiden naisten dramaattiset tarinat. Näin on myös *Casablancan tarinankertojassa*, vaikka teos ajoittuukin osin 1940-luvulle ja osin vuoteen 2010.

Valpy on tehnyt taustatyöt huolellisesti. Teoksessa on parasta Casablancan ja laajemminkin Marokon kuvaus, maan historia, yhteiskunnalliset olot, kaupungin värikäs elämä sekä vaikuttava luonnon kuvaus.

Päähenkilön puoliksi juutalainen perhe on paennut Hitlerin vainoja Casablancaan Ranskasta. Heille Marokon on tarkoitus olla vain välietappi kohti Yhdysvaltoja ja uutta elämää. Maailmansota kuitenkin vaikuttaa myös Marokon olosuhteisiin, kun sotaa käydään laajasti koko Pohjois-Afrikassa. Expatina Casablancaan 2010 muuttaneen toisen päähenkilön Zoen kautta syntyy kiehtova kuva

nykyisestä Casablancasta, joka edelleen on siirtolaisten välietappi. Kaikki eivät pääse eteenpäin, ei 1940-luvulla sen enempää kuin nykyaikanakaan. Kaikesta tästä Valpy kirjoittaa laajasti ja huolellisesti ja siten, että romaanista saa runsaasti kiinnostavaa ja uutta tietoa.

Viihdekirjalle tyypillinen ennalta-arvattavuus ja naisten sankarillisuus leimaa *Casablancan tarinankertojaa*. Etenkin juutalaistyttö Josien neuvokkuus sopisi myös tyttökirjan ainekseksi. Kun Zoe muuttaa kaupunkiin miehensä työn perässä, hän löytää vuokratalon yläkerrasta hieman koholla olevan lattialankun ja sen alta aluksi 12-vuotiaan ja kerronan edetessä 14-vuotiaan Josien päiväkirjan. On itsestään selvää, että juutalaistytön päiväkirjan löytyminen merkitsee, ettei kaikki ole sujunut odotetusti. Josien päiväkirja kuuluu teoksen parhaaseen antiin, mutta onhan asetelma aika teennäinen, jopa kulunut.

Päiväkirja on todella herttainen mutta samalla niin naiivi, että välistä ei voi olla kyseenalaistamatta sen sijoittamista aikuisille suunnattuun kirjaan. Ehkä tyyliä puoltaa sen muistaminen, että kirjoittaja on 1940-luvun alun pikkutyttö.

Zoe painiskelee hatarassa avioliitossaan, turhautuu ja masentuu eikä tahdo löytää paikkaansa eliittirouvien parista. Hän alkaa lukea Josien päiväkirjaa ja elää tavallaan tytön elämää uudestaan. Päiväkirja antaa hänen elämälleen sisältöä ja auttaa näkemään uuden kotimaansa kiinnostavia puolia.

Josien varakkaaseen perheeseen kuuluu sodan vastaiseen vastarintaliikkeeseen osallistuva isä, hauras juutalaistaustainen äiti ja isosisko, jolle tärkeintä on oma ulkonäkö ja pojat. Etenkin siskosten vastakkaisuus on sekin hyvin tuttua niin tyttökirjoista kuin naisviihteestäkin. Josie on reipas ja rohkea ja onnistuu jopa auttamaan isäänsä tämän vaarallisissa hankkeissa. Isä ja Josie ovat taitava pari, vaikka isän hankkeet lopulta epäonnistuvat. Kun epäluotettava tyyppi lähestyy perhettä ensimmäisen kerran, on heti selvää, kuka on roisto. Jo ulkonäöltään epämiellyttävä mies on soluttautunut vastarintaliikkeeseen omaa etuaan ajaakseen.

Zoe saa voimaa Josielta. Hän ottaa pitkin matkaa selvää Josien perheen vaiheista. Hän rohkaistuu osallistumaan nykypakolaisten auttamiseen ja saa siihen mukaan muitakin rouvia. Zoelle kaikki tapahtuu yllättäen, sattumalta, ja siksi osin epäuskottavasti. Täynnä sattumia on myös Josien elämä; vähempikin olisi riittänyt ja lisännyt uskottavuutta. Zoen selvitysten pohjalta selviää, mitä Josielle ja hänen perheelleen on tapahtunut. Josien neuvokkuus ja sitkeys saavat Zoen ottamaan itseään omassa elämässään niskasta kiinni.

Casablancan tarinankertojan loppu on Zoen ja ehkä myös Josien osalta onnellinen. Lopetuksessa Valpy onnistuu välttämään kaavamaisuuden, kun onnekkaiden sattumien joukossa on myös surun tummia raitoja.

Taina Helkamon suomennos tuo mainiosti esiin Casablancan värikkään ja vilkkaan elämän sekä kaupungin ja koko maan luonnon rikkaudet. *Casablancan tarinankertoja* on kuin matka väreihin, makuihin, meren rantaan ja jylhiin vuoristomaisemiin.

Fiona Valpy: *Casablancan tarinankertoja* (suom. Taina Helkamo). Otava 2022. 332 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko